

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 324/2015-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. augusta 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom [REDAKČIA], [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prievidza a jeho rozsudkom č. k. 15 C 45/2014-117 zo 17. júla 2014, ako i postupom Krajského súdu v Trenčíne a jeho rozsudkom sp. zn. 5 Co 762/2014 z 15. apríla 2015 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júna 2015 faxom (následne 24. júna 2015 poštou) doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len

„sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) a jeho rozsudkom č. k. 15 C 45/2014-117 zo 17. júla 2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“), ako aj postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) a jeho rozsudkom sp. zn. 5 Co 762/2014 z 15. apríla 2015 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi v právnom postavení navrhovateľa v konaní o zníženie výživného na plnoleté dieťa bol rozsudkom okresného súdu č. k. 15 C 45/2014-117 zo 17. júla 2014 zamietnutý návrh na zníženie výživného na plnoletého syna, ktoré mu bolo určené uznesením okresného súdu sp. zn. 16 C 111/2013 zo 16. septembra 2013 v sume 200 eur mesačne. Hlavným argumentom sťažovateľa v prospech zníženia výšky výživného bola ním tvrdená podstatná zmena pomerov v dôsledku straty výhodného zamestnania, zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie a zhoršenia zdravotného stavu.

Ako ďalej sťažovateľ uvádza, jeho „... schopnosti a možnosti v čase poslednej úpravy jeho vyživovacej povinnosti predstavovali príjem vo výške približne 1 300 eur, pričom v čase podania návrhu otca zo dňa 12.03.2014, ako aj v čase vyhlásenia rozsudku okresného súdu, bol jeho príjem už len vo výške dávok v nezamestnanosti, keď sa mu pre jeho zdravotné obmedzenia nedarilo nájsť si zamestnanie v mieste nového bydliska v [REDAKOVANÉ], a to i napriek preukázanému aktívnemu hľadaniu si nového zamestnania“.

3. Po tom, ako sťažovateľ odvolaním napadol rozsudok okresného súdu č. k. 15 C 45/2014-117 zo 17. júla 2014, argumentujúc, že „... nie je možné spravodlivo požadovať, aby zostali v platnosti rozhodnutia, ktoré vychádzali z určitých predpokladov,

ak tieto už neexistujú... a že o výške výživného treba rozhodnúť podľa stavu platného v čase rozhodovania a vzhľadom k jeho súčasnej životnej úrovni, ktorá je neporovnateľne nižšia ako v čase poslednej úpravy“, krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 762/2014 z 15. apríla 2015 napadnuté rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

S ohľadom na uvedené považuje sťažovateľ tak napadnuté rozhodnutie okresného súdu, ako i krajského súdu „... za nespravodlivé, nepreskúmateľné a za protiústavné. Z predmetných súdnych rozhodnutí nevyplýva, z akého príjmu a majetkových pomerov sťažovateľa vychádzal súd druhého, ako aj prvého stupňa, keď dospeli k záveru, že je v schopnostiach a možnostiach sťažovateľa platiť výživné vo výške 200 eur na plnoletého ■■■■■ s prihliadnutím na ďalšie vyživovacie povinnosti sťažovateľa. Preto obe súdne rozhodnutia považujem za nedostatočné a nepresvedčivé. Odvolací súd a rovnako prvostupňový súd sa vôbec nezaoberali súčasnými majetkovými a zárobnými pomermi otca, t. j. či si hľadá zamestnanie, či nemá ďalší príjem a aká je celková životná úroveň otca v rozhodnom období. Rovnako sa ani jeden zo súdov nevysporiadal vo svojom rozhodnutí z podstatnou zmenou okolností na strane sťažovateľa, ktorá spočívala v tom, že sa odsťahoval z miesta jeho trvalého bydliska, keď sa obmedzili len na konštatovanie, že si stratu výhodného zamestnania privodil sám sťažovateľ.“.

4. Sťažovateľ ďalej v sťažnosti zdôrazňuje, že odo dňa podania odvolania voči napadnutému rozhodnutiu okresného súdu do času doručenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu prešlo osem mesiacov, v dôsledku čoho bol sťažovateľ povinný plniť si vyživovaciu povinnosť voči plnoletému synovi vo výške 200 eur mesačne, v dôsledku čoho sa opakovane dostal do omeškania s plnením predmetnej povinnosti. Ako ďalej poznamenáva, „... neskôr už vôbec nebol, a v súčasnosti ani nie je schopný si plniť vyživovaciu povinnosť voči plnoletému ■■■■■ riadne a včas, čím mu narastá výška zmeškaného výživného a uvedená situácia je pre neho a jeho existenciu doslova likvidačná“. V zmysle uvedeného sa preto sťažovateľ domnieva, že konaním okresného súdu a následne aj krajského súdu došlo k zbytočným prieťahom, ktoré nemajú oporu v zákone, a tým došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľ rovnako namieta i porušenie základného práva na rovnosť účastníkov konania a konštatuje, že tak „... v konaní pred okresným súdom, ako aj krajským súdom došlo k porušeniu princípu rovnosti účastníkov v súdnom konaní, pretože Okresný súd Prievidza na jednej strane zvýhodňoval plnoletého [REDACTED] (rovnako aj Krajský súd v Trenčíne) a znevýhodňoval sťažovateľa“.

V závere sťažovateľ ústavnému súdu dáva do pozornosti skutočnosť, že výživou sú naňho „... odkázané aj ďalšie dve jeho deti, pričom v súčasnej dobe na odvolacom súde prebieha konanie vo veci zníženia vyživovacej povinnosti sťažovateľa k obom deťom“.

5. Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol takto:

„1. Okresný súd Prievidza postupom a rozsudkom zo dňa 17. júla 2014 sp. zn. 15 C 45/2014 porušil čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky na súdnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajský súd v Trenčíne postupom a rozsudkom zo dňa 15. apríla 2015 sp. zn. 5 Co 762/2014 porušil čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky na súdnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Okresný súd Prievidza postupom a rozsudkom zo dňa 17. júla 2014 sp. zn. 15 C 45/2014 porušil čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a to právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

4. Krajský súd v Trenčíne postupom a rozsudkom zo dňa 15. apríla 2015 sp. zn. 5 Co 762/2014 porušil čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a to právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

5. Okresný súd Prievidza postupom a rozsudkom zo dňa 17. júla 2014 sp. zn. 15 C 45/2014 porušil sťažovateľovo ústavné právo zakotvené v Ústave Slovenskej republiky v čl. 47 ods. 3 na rovnosť účastníkov konania.

6. Krajský súd v Trenčíne postupom a rozsudkom zo dňa 15. apríla 2015 sp. zn. 5 Co 762/2014 porušil sťažovateľovo ústavné právo zakotvené v Ústave Slovenskej republiky v čl. 47 ods. 3 na rovnosť účastníkov konania.

7. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 15. apríla 2015 sp. zn. 5 Co 762/2014 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

8. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadostučinenie, ktoré mu je povinný vyplatiť Okresný súd Prievidza v sume 1 500 eur a Krajského súdu v Trenčíne v sume 1 500 eur.

9. Sťažovateľovi Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva trovy právneho zastúpenia vo výške 352,37 eur (slovom tristopäťdesiatdva eur aj tridsaťsedem eurocentov), ktoré je Okresný súd Prievidza a Krajský súd v Trenčíne povinný zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet sťažovateľovho advokáta [REDAKOVANÉ], advokáta so sídlom Advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ], ktorý je vedený vo [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

6. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti

predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

8. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 175/03).

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

10. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť

ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

II.A K namietanému porušeniu v petite sťažnosti označených práv podľa čl. 46 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a jeho rozsudkom č. k. 15 C 45/2014-117 zo 17. júla 2014

11. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

12. Sťažovateľ mal k dispozícii na ochranu svojho základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru proti postupu a rozhodnutiu okresného súdu, ktorý je súdom prvého stupňa, riadny opravný prostriedok, ktorý aj využil.

Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľa bol v odvolacom konaní krajský súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie sťažnosti v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu, a preto sťažnosť z tohto dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.B K namietanému porušeniu v petite sťažnosti označených práv podľa čl. 46 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu a jeho rozsudkom č. k. 5 Co 762/2014-134 z 15. apríla 2015

13. Ústavný súd považuje v kontexte podanej sťažnosti v prvom rade za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou alebo mimoriadnou opravnou inštitúciou. Ústavný súd preto v súlade so svojou doterajšou judikatúrou uvádza, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred nimi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neutržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne I. ÚS 20/03, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 80/05, III. ÚS 122/2010).

14. Vzhľadom na vymedzený rozsah možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov ústavný súd posúdil to, či rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu je ústavne udržateľný, t. j. či nevykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti, či je náležite odôvodnený a či výklad práva všeobecným súdom nie je taký, že popiera účel a zmysel príslušných zákonných noriem (m. m. I. ÚS 23/2010).

15. Sťažovateľ považuje za porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie hlavne to, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu bola odmietnutá jeho faktická argumentácia poukazujúca na rozsah jeho možností a schopností plniť si vyživovaciu povinnosť v súdom určenej sume. Sťažovateľ ďalej vyjadruje nespokojnosť s tým, že krajský súd sa dostatočne nezaoberal dôvodmi jeho odvolania smerujúcimi proti rozsudku okresného súdu č. k. 15 C 45/2014-117 zo 17. júla 2014, ktorým došlo k zamietnutiu návrhu na zníženie výživného na jeho plnoletého syna. To robí napadnuté rozhodnutie krajského súdu podľa názoru sťažovateľa arbitrárnym, nespravodlivým, nepreskúmateľným, nepredvídateľným a protiústavným.

16. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Vyplýva to aj zo znenia § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal i ďalšie navrhnuté dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok odvolacieho súdu (§ 211 ods. 2 OSP).

17. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05). Uvedenému

právnemu názoru zodpovedá aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c. Španielsko).

18. Ústavný súd ďalej dodáva, že vzhľadom na svoje ústavné postavenie a funkcie v zásade nemôže preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov a rovnako nemôže skúmať, či sudy správne právne vyhodnotili zistený stav. Z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 141 ods. 1 ústavy) totiž vyplýva aj zásada voľného hodnotenia dôkazov (§ 132 OSP). Preto ak všeobecné sudy pri svojom rozhodovaní postupujú podľa označeného zákonného ustanovenia, nespadá do právomoci ústavného súdu opätovne posudzovať hodnotenie nimi vykonaných dôkazov. Navyše, pokiaľ ide o dodržanie procesných ustanovení v konaní súdov, opäť ide o zákonnosť a nápravu môžu vykonať len všeobecné sudy.

19. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sp. zn. 5 Co 762/2014 z 15. apríla 2015 uviedol:

„Súd prvého stupňa v prejednávanej veci vykonal dostatočné dokazovanie, vec po právnej stránke správne posúdil a v konečnom dôsledku aj správne vo veci rozhodol.

Súd prvého stupňa správne zameral svoje dokazovanie na porovnanie zmeny pomerov na strane povinného navrhovateľa, ako aj na strane oprávneného odporcu, a správne vo veci uzatvoril, že v danom prípade nie je dôvod na zníženie vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči odporcovi.

V konečnom dôsledku potom v celom rozsahu správne a korektne vyhodnotil postup navrhovateľa, ktorý sa sám svojim konaním pripravil o príjem zo zamestnania, nakoľko ako vyplýva z obsahu spisového materiálu a opak sa v tomto konaní navrhovateľovi nepodarilo preukázať, zamestnávateľ s navrhovateľom ukončil pracovný pomer výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce, a to z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny dňa 09.10.2013, kedy bolo zistené, že navrhovateľ mal pozitívnu dychovú skúšku na prítomnosť alkoholu, pričom pracovný pomer bol ukončený uplynutím skúšobnej doby ku dňu 31.12.2013 a z mzdového listu navrhovateľa za rok 2013 vyplýva, že priemerný čistý príjem navrhovateľa bol 1 245 eur mesačne, v mesiaci december 2013 mu boli vyplatené aj polročné prémie 1 169,02 eur.

V tejto súvislosti súd prvého stupňa správne konštatoval, že nie je možné prihliadať na túto zmenu, ktorá nastala na strane navrhovateľa, pretože navrhovateľ sa vlastným zavinením pripravil o pracovný pomer a príjem z tohto pracovného pomeru, pretože dôvodom skončenia pracovného pomeru bolo zavinené porušenie pracovnej disciplíny, teda súd prvého stupňa nemohol prihliadnuť na faktický príjem navrhovateľa, ktorý mal do 30.06.2014 z poberanej podpory v nezamestnanosti približne do 820 eur mesačne, resp. z dohody o pracovnej činnosti do 70 eur mesačne a rovnako bolo bezvýznamné preukazovať, že navrhovateľ si hľadá prácu a kvôli zdravotným obmedzeniam má ťažkosti nájsť si vhodnú pracovnú príležitosť, nakoľko práca, ktorú vykonával v SPP Distribúcia a.s. Bratislava bola vhodná aj z pohľadu jeho zdravotného stavu, preto odvolací súd opätovne udáva, že ani zhoršený zdravotný stav a s tým spojené ťažkosti pri hľadaní si nového zamestnania, nemôžu byť zmenou, ktorá zakladá dôvod na zníženie výživného.

Súd prvého stupňa potom správne vychádzal z tzv. potecionality príjmov na strane navrhovateľa, tzn. z príjmu, ktorý by bol dosahoval za predpokladu, že by aj naďalej zotrval v pracovnom pomere.

Čo sa týka námietky navrhovateľa, že súd neskúmal dôvody skončenia pracovného pomeru, odvolací súd túto nepovažoval za opodstatnenú, nakoľko súd prvého stupňa správne v prejednávanej veci neskúmal dôvody skončenia pracovného pomeru, či išlo alebo nešlo o úmyselné konanie zo strany navrhovateľa, pretože súd je viazaný takýmto spôsobom skončenia pracovného pomeru, pričom navrhovateľ ani nevedol konanie o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, a preto je potrebné považovať výpoveď zo strany zamestnávateľa ako platné skončenie pracovného pomeru.

Na druhej strane súd prvého stupňa správne posudzoval prípadnú zmenu na strane odporcu, pričom v čase rozhodovania súdu prvého stupňa bol odporca prijatý na denné štúdium do Púchova, čo jednoznačne zakladá opodstatnené výdavky na štúdium, cestovné, internát, stravovanie, školské pomôcky, potreba zabezpečiť si notebook, náplň do tlačiarne a podobne. Tieto výdavky boli na strane odporcu aj v čase predchádzajúcej úpravy výživného, avšak ešte v nižšom rozsahu, pretože v tej dobe študoval v mieste svojho bydliska. Uvedené preto ani podľa odvolacieho súdu nemôže založiť dôvod na zníženie vyživovacej povinnosti, keď naopak výdavky a potreby odporcu vzrástli. Pokiaľ ide o príjem

odporcu z brigádnej činnosti, tento bol v konaní pred súdom prvého stupňa preukázaný, avšak pracovný pomer odporca ukončil k 30.06.2014, pričom ani podľa odvolacieho súdu príležitostná brigáda odporcu ako študenta nemôže znamenať zánik jeho odkázanosti na výživné zo strany navrhovateľa. Odporca je študentom dennej formy štúdia, v zásade nemá schopnosť sám sa živiť a nemožno od neho požadovať, aby si brigádnickou činnosťou naplno pokrýval svoje výdavky, nakoľko prvoradú zákonnú vyživovaciu povinnosť má rodič dieťaťa a príležitostný príjem odporcu slúži len na pokrytie zvyšných potrieb. V tejto súvislosti súd prvého stupňa správne konštatoval, že odporca mal prípadný príjem z brigád v čase pred rozhodnutím súdu, pričom súd je viazaný návrhom navrhovateľa a navrhovateľ navrhoval zníženie výživného na čas do budúcnosti počnúc právoplatnosťou rozsudku, preto bol rozhodujúci stav v čase rozhodovania súdu.

Súd prvého stupňa v predmetnej veci teda dostatočne zistil skutkový stav a správne vec právne posúdil, dostatočne sa vysporiadal i s námietkami uvádzanými navrhovateľom v odvolaní, preto odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu potvrdil, pričom odvolací súd podľa § 219 ods. 2 OSP vo zvyšku poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvého stupňa, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.“

20. Sťažovateľ svojou sťažnosťou v podstate požaduje revíziu napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 15 C 45/2014-117 zo 17. júla 2014, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľa na zníženie výživného na plnoletého syna. Svoju sťažnosť opiera o dôvody, ktoré uviedol aj v samotnom odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa. Ústavný súd sa presvedčil, že krajský súd v odôvodnení rozsudku sp. zn. 5 Co 762/2014 z 15. apríla 2015 uviedol a náležite ozrejmil dôvody, pre ktoré napadnuté rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdil, a preto po preskúmaní sťažnosťou napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu jasne a zrozumiteľne podáva výklad použitého právneho predpisu a vyplývajú z neho dôvody, pre ktoré rozhodol tak, že prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdil. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd nezistil pochybenia takej relevancie, ktoré by mohli mať za následok neakceptovateľnosť

napadnutého rozhodnutia krajského súdu z ústavného hľadiska. Sťažnosťou napadnutý rozsudok sp. zn. 5 Co 762/2014 z 15. apríla 2015 je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho krajského súdu, nie je arbitrárny a v dostatočnom rozsahu dáva odpoveď na to, ako a prečo došlo zo strany krajského súdu k potvrdeniu napadnutého rozhodnutia okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na zníženie výživného na plnoleté dieťa. Z napadnutého rozhodnutia krajského súdu podľa názoru ústavného súdu nevyplýva ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

21. Krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktoré sú v nevyhnutnej miere v potrebnom rozsahu odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

22. Ústavný súd preto zastáva názor, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu spĺňa kritériá zákonného rozhodnutia, pričom je aj náležite odôvodnené. Ústavný súd si neosvojil argumentáciu sťažovateľa o porušení označených práv postupom a napadnutým rozhodnutím krajského súdu, pretože skutočnosť, že krajský súd nerozhodol v súlade s predstavami a očakávaniami sťažovateľa, ešte neznamená, že došlo aj k porušeniu uvedených práv.

23. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že rozhodovanie o výživnom a najmä skúmanie pomerov povinného rodiča nie je vždy mechanické a súdu umožňuje odchýliť sa od povinným rodičom preukazovaných skutočností, prípadne tieto nezohľadniť. Takto postupovali sudy aj v právnej veci sťažovateľa, pričom skutočnosť, že on sám sa s ich právnym názorom nestotožňuje, nemôže, ako už bolo uvedené, sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť ich právny názor svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08). Podľa názoru ústavného súdu sa okresný súd a krajský súd dostatočne

zaoberali všetkými podstatnými námietkami sťažovateľa (zdravotný stav, príjmové a majetkové pomery, schopnosti a možnosti) a vyhodnotili ich spôsobom, ktorý zodpovedá zákonným požiadavkám na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 OSP). O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 15 C 45/2014-117 zo 17. júla 2014) takéto nedostatky nevykazuje, a preto ústavný súd konštatuje, že nezistil dôvod, ktorý by signalizoval možnosť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť, že ním došlo k porušeniu sťažovateľom označených práv.

24. Na základe uvedeného ústavný súd posúdil napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako konformné s obsahom garancií označených článkov ústavy, listiny a dohovoru a sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

II.C K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu a jeho rozsudkom č. k. 15 C 45/2014-117 zo 17. júla 2014, ako aj postupom krajského súdu a jeho rozsudkom sp. zn. 5 Co 762/2014 z 15. apríla 2015

25. Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 45/2014, ktoré bolo právoplatne skončené prijatím rozsudku okresného súdu zo 17. júla 2014, ako i postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 762/2014, ktoré bolo právoplatne skončené prijatím rozsudku krajského súdu z 15. apríla 2015.

26. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

27. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95). Nadväzne na to ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08) prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje ochranu len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo.

28. Okresný súd rozhodol vo veci sťažovateľa rozsudkom č. k. 15 C 45/2014-117 zo 17. júla 2014 a krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 762/2014 z 15. apríla 2015.

29. Sťažnosť sťažovateľa obsahujúca námietku porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu a krajského súdu v namietaných konaniach bola ústavnému súdu doručená až 23. júna 2015, teda po prijatí meritorných rozhodnutí tak zo strany okresného súdu, ako i zo strany krajského súdu v danej veci (bod 28), prijatím ktorých bolo toto konanie právoplatne skončené.

30. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, vychádzajúc z podstaty a účelu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd aj uvedenú časť sťažnosti posúdil ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju v zmysle ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom

súde po jej predbežnom prerokovaní odmietol (obdobne napr. II. ÚS 24/06, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 300/08, III. ÚS 190/2011).

31. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2015